

Verkennend Ecologisch Onderzoek

Lekkerkerk-Oost

Watersnip-rapport 12A009

Colofon

Titel	Verkenkend Ecologisch Onderzoek
Subtitel	Lekkerkerk-Oost
Status rapport	Eindrapport
Projectnummer	12A009
Datum uitgave	Juni 2012
Samenstellers	Marianne Heijkoop, adviseur Watersnip Advies Sanne Hof, adviseur Watersnip Advies John van Gemeren, senior adviseur Watersnip Advies
Foto's	Watersnip Advies
Naam en adres opdrachtgever	IntROview B.V. Sterrenlaan 24 2743 LS Waddinxveen
Contactpersoon opdrachtgever	Dhr. W.P. Kaandorp

Alle auteursrechten ten aanzien van dit rapport worden uitdrukkelijk voorbehouden. Niets uit dit rapport mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van Watersnip Advies, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Inhoudsopgave

1	INLEIDING	7
2	TOETSINGSKADER.....	9
2.1	LANDELIJK NATUURBELEID- EN WETGEVING	9
2.1.1	<i>Flora- en Faunawet</i>	<i>9</i>
2.1.2	<i>Natuurbeschermingswet 1998.....</i>	<i>10</i>
2.1.3	<i>Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (2012)</i>	<i>10</i>
2.2	PROVINCIAAL BELEID.....	11
2.2.1	<i>Provinciale Structuurvisie Zuid-Holland (2010) en Compensatiebeginsel Natuur en Landschap Zuid-Holland (1997)</i>	<i>11</i>
3	LOCATIEBESCHRIJVING	13
3.1	HUIDIGE SITUATIE	13
3.2	PLANNEN	13
4	ECOLOGISCH ONDERZOEK	15
4.1	METHODE.....	15
4.2	FLORA.....	15
4.3	FAUNA	15
4.3.1	<i>Vogels</i>	<i>15</i>
4.3.2	<i>Vissen</i>	<i>16</i>
4.3.3	<i>Amfibieën.....</i>	<i>16</i>
4.3.4	<i>Zoogdieren</i>	<i>16</i>
4.3.5	<i>Vleermuizen.....</i>	<i>17</i>
4.3.6	<i>Reptielen.....</i>	<i>17</i>
4.3.7	<i>Overige soorten.....</i>	<i>17</i>
5	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	19
5.1	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	19
5.2	ALGEMENE ZORGPLICHT	20
6	BRONNEN	21

1 Inleiding

In Lekkerkerk-Oost gaat een drietal nieuwe ontwikkelingen plaatsvinden;

1. uitbreiding van het bedrijventerrein Lekkerkerk-Oost;
2. inrichting van een groen- en watergebied ten oosten van de uitbreiding van het bedrijventerrein;
3. de herinrichting van een gebied ten zuiden van de Tiendweg Oost.

Voor deze ontwikkelingen is een nieuw bestemmingsplan in voorbereiding. In dit kader is een verkennend ecologisch onderzoek uitgevoerd.

Op 1 april 2002 is de Flora- en faunawet (FF-wet) in werking getreden. De FF-wet regelt de bescherming van planten en dieren in Nederland. Beschermde plantensoorten mogen niet vernietigd of beschadigd worden. Beschermde diersoorten mogen niet gedood, verwond of opzettelijk verontrust worden. Daarnaast mogen hun nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfsplaatsen niet beschadigd, vernield, uitgehaald, weggenomen of verstoord worden en mogen hun eieren niet vernietigd of vernield worden. Als dit wel dreigt te gebeuren tijdens het uitvoeren van bouwwerkzaamheden en dit door aanpassing van de plannen niet te voorkomen is, moet een ontheffingsaanvraag ingediend worden. Een onderzoek naar de aanwezige flora en fauna is daarom altijd noodzakelijk voor het uitvoeren van ruimtelijke inrichtings- of ontwikkelingsmaatregelen.

In maart 2012 heeft een gekwalificeerd medewerker van Watersnip Advies een Flora- en fauna-inventarisatie verricht in het plangebied. Hierbij werd met name gelet op het voorkomen van beschermde planten- en diersoorten. Daarnaast zijn de verschillende biotopen binnen het plangebied beoordeeld met betrekking tot potentieel voorkomende beschermde soorten.

Dit rapport geeft een overzicht van de aanwezige en verwachte flora en fauna in het plangebied. Vervolgens wordt aangegeven of er bij het realiseren van de nieuwbouwplannen schade verwacht wordt aan beschermde soorten. Met het oog op de algemene zorgplicht worden waar mogelijk maatregelen beschreven gericht op het voorkomen van schade.

2 Toetsingskader

De initiatiefnemer van de voorgenomen bouwplannen dient te verkennen of er mogelijk schadelijke gevolgen zijn voor beschermde natuurwaarden in het plangebied. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen beschermde planten- en diersoorten en beschermde gebieden.

Concreet betekent het dat nagegaan moet worden of:

- Er overtreding van de verbodsbepalingen voor beschermde soorten plaatsvindt (toetsing Flora- en Faunawet en provinciaal compensatiebeleid);
- Er mogelijke significante gevolgen zijn voor beschermde gebieden (toetsing Natuurbeschermingswet 1998);
- Er wezenlijke waarden en kenmerken voor Ecologische Hoofdstructuurgebieden aangetast worden (toepassen afwegingskader Structuurschema Groene Ruimte).

2.1 Landelijk natuurbeleid- en wetgeving

2.1.1 Flora- en Faunawet

Op 1 april 2002 is de Flora- en faunawet (FF-wet) van kracht geworden. De FF-wet regelt de bescherming van planten en dieren in Nederland. Het uitgangspunt van de wet is dat beschermde planten- en diersoorten geen schade mogen ondervinden. Voor werkzaamheden die geen schade veroorzaken aan beschermde soorten, hoeft vooraf niets geregeld te worden. Als het echter onmogelijk is om schade aan beschermde soorten te voorkomen, dan moet vooraf bepaald worden of er een vrijstelling geldt of dat er een ontheffing moet worden aangevraagd. De voorwaarden verbonden aan een vrijstelling of ontheffing zijn afhankelijk van de mate van bescherming van de planten- en diersoorten die binnen het plangebied voorkomen. De soorten zijn onderverdeeld in drie categorieën: algemeen beschermde soorten (tabel 1 FF-wet), streng beschermde soorten (tabel 3 FF-wet) en overige soorten (tabel 2 FF-wet).

Wanneer in geval van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting schade ontstaat aan beschermde planten en dieren, geldt voor de algemeen beschermde soorten uit tabel 1 een vrijstelling. Ook voor de soorten uit tabel 2 kan een vrijstelling gelden, onder voorwaarde dat er gehandeld wordt volgens een door het ministerie van EL&I (voorheen LNV) goedgekeurde gedragscode. Wanneer het opstellen van een gedragscode niet mogelijk is of niet voldoende blijkt te zijn, moet voor de beschermde soorten uit tabel 2 een ontheffing worden aangevraagd bij het ministerie van EL&I. Wanneer schade ontstaat aan de streng beschermde soorten uit tabel 3 moet altijd een ontheffing worden aangevraagd.

Een ontheffing wordt alleen toegekend als de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar brengen. Daarnaast geldt ten aanzien van soorten uit tabel 3 die eveneens opgenomen zijn in bijlage IV van de Habitatrichtlijn, dat een ontheffing alleen verleend wordt wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat en er sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.

Het is ook mogelijk om in het planconcept ecologische maatregelen te integreren die de duurzame staat van instandhouding van de (streng) beschermde soorten waarborgen. Het gaat daarbij dus om het voorkómen van schade. In dat geval is een ontheffingsaanvraag niet

nodig. Het is dan wel noodzakelijk dat het nieuwe leefgebied functioneel is vóórdat het bestaande biotoop schade ondervindt. Het is mogelijk om de visie van Dienst Regelingen op de ecologische balans in het plan te toetsen door een formele ontheffingsaanvraag. Deze extra toetsing aan de natuurwetgeving leidt tot juridische zekerheid en geeft adequaat antwoord aan eventuele indieners van zienswijzen.

Overigens geldt voor alle planten- en diersoorten de algemene zorgplicht uit artikel 2 van de FF-wet. Deze bepaalt dat een ieder die weet dat zijn of haar handelen nadelige gevolgen kan hebben voor flora en/of fauna, verplicht is om maatregelen te nemen (voor zover redelijkerwijs kan worden gevraagd) die deze negatieve gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken. De zorgplicht kan gezien worden als algemene fatsoenseis die voor iedereen geldt.

2.1.2 Natuurbeschermingswet 1998

De bescherming van gebieden is geregeld in de Natuurbeschermingswet 1998 (NB-wet). De bepalingen uit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn opgenomen in de NB-wet. De NB-wet regelt de bescherming van Natura2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden), Beschermde Natuurmonumenten en Wetlands. Het plangebied maakt geen onderdeel uit van een Natura2000-gebied of beschermd natuurmonument. De dichtstbijzijnde Natura2000-gebieden, 'Boezems Kinderdijk' en 'Donkse Laagten', bevinden zich aan de overzijde van de rivier de Lek op respectievelijk 3 km ten zuidwesten en 4 km ten zuidoosten van het plangebied. Vanwege de afstand tot het plangebied zullen de geplande werkzaamheden geen directe invloed hebben op deze Natura2000-gebieden.

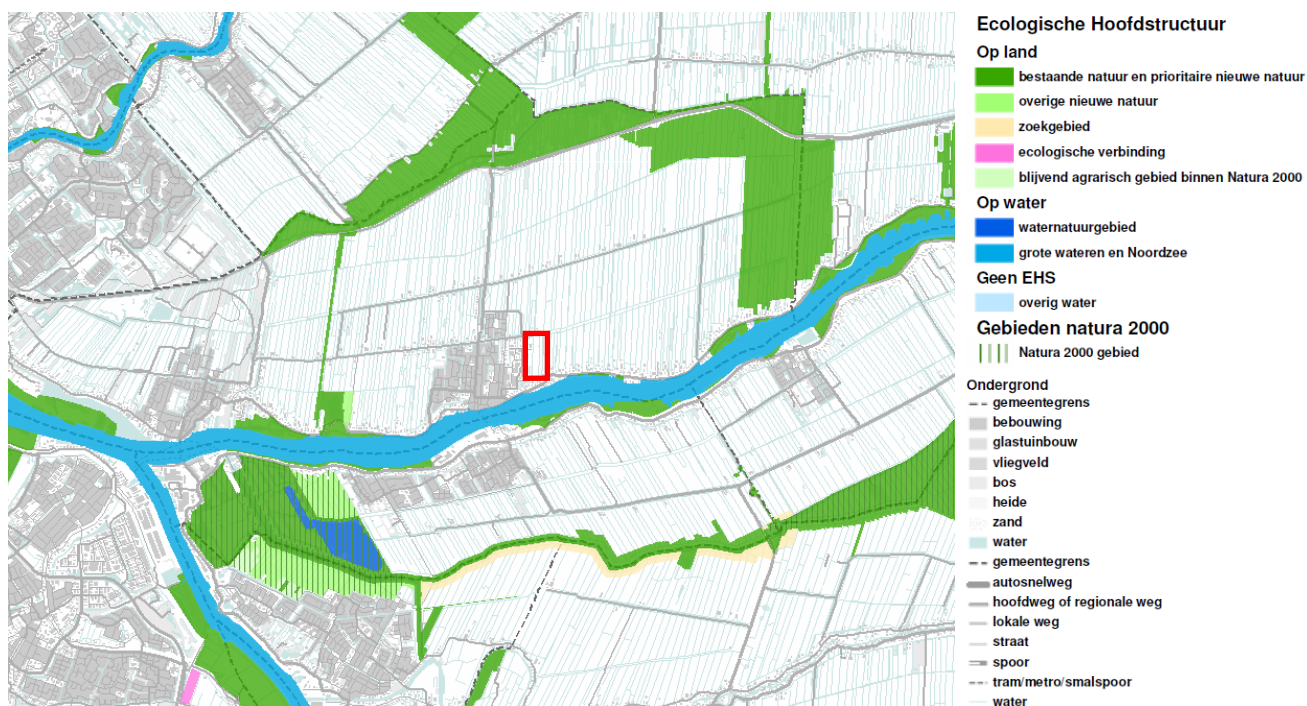
Doelsoorten van het gebied 'Boezems Kinderdijk' zijn Noordse woelmuis, Purperreiger, Porseleinhoen, Zwarte stern, Snor, Smient, Krakeend en Slobeend. Doelsoorten van het gebied 'Donkse Laagten' zijn Kleine zwaan, Kolgans en Brandgans. Een deel van deze doelsoorten komt uitsluitend voor binnen het Natura2000-gebied. Andere soorten, zoals Smient, Krakeend, Slobeend, Kleine zwaan, Kolgans en Brandgans foerageren ook in de ruimere omgeving van het Natura2000-gebied. Het plangebied ligt binnen de actieradius van deze doelsoorten. De doelsoorten komen echter niet voor binnen het plangebied, omdat het plangebied niet geschikt voor deze soorten. Het gebied ligt ingeklemd tussen het bestaande bedrijventerrein en de begraafplaats, waardoor hier relatief veel verstoring optreedt. Bovendien zijn de sloten hier vrij smal. Op de percelen ten noorden van de Tiendweg Oost en ten oosten van de begraafplaats vindt minder verstoring plaats. Op en langs de brede sloten in het gebied ten oosten van de begraafplaats (buiten het plangebied) foerageerde tijdens het veldbezoek een groep van 150 tot 200 smienten. De begrenzing van het plangebied ten opzichte van de omgeving blijft in de toekomstige situatie gelijk. De groene zone die zal worden aangelegd ten oosten van de toekomstige bebouwing vormt een buffer tussen de bedrijvigheid en de omgeving en voorkomt verstoring van Natura2000-doelsoorten. Negatieve effecten op de doelsoorten van de Natura2000-gebieden zijn derhalve niet aan de orde.

2.1.3 Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (2012)

Het beleid met betrekking tot de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan van 1990, is via de planologische kernbeslissing Nota Ruimte van de voormalige Ministeries van VROM, LNV, V&W en EZ (2006) voortgezet in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte, opgesteld door het Ministerie van I&M (2012). De natuur in de EHS is beschermd middels een 'nee, tenzij'-regime. Binnen de EHS zijn nieuwe projecten, plannen en handelingen met een significant negatief effect op de wezenlijke kenmerken en

waarden van de EHS niet toegestaan, tenzij er sprake is van een groot openbaar belang en reële alternatieven ontbreken. Eventuele schade moet zoveel mogelijk worden gemitigeerd en/of gecompenseerd. Dit compensatiebeginsel is geïntroduceerd in het Structuurschema Groene Ruimte (SGR) en verder uitgewerkt in Spelregels EHS (2007). Binnen de door het Rijk gestelde kaders begrenzen, beschermen en onderhouden de provincies de EHS. Provinciale ecologische verbindingzones zijn beschreven in het rapport 'Ecologische verbindingzones in Zuid-Holland (1998)'.

Rond het plangebied liggen verschillende gebieden die onderdeel uitmaken van de Ecologische Hoofdstructuur (Figuur 1). Ten noorden van het plangebied ligt het EHS-gebied 'Het Beijersche'. Ten noordoosten liggen de EHS-gebieden 'Den Hoek' en 'Loetbos'. De rivier de 'Lek' en de 'Lekwaterwaarden' ten zuiden van het plangebied maken ook onderdeel uit van de EHS. Ten zuiden van de rivier de Lek ligt het EHS-gebied 'Kinderdijk/Donkse Laagten'. Daarnaast liggen rond het plangebied verschillende ecologische verbindingzones. De genoemde EHS-gebieden en ecologische verbindingzones liggen op enige afstand van het plangebied en zullen daarom geen schade ondervinden van de geplande werkzaamheden.

Figuur 1: Ecologische Hoofdstructuur in de directe omgeving van het plangebied
(Bron: <http://geo.zuid-holland.nl/geo-loket/html/atlas.html?atlas=EHS>)

2.2 Provinciaal beleid

2.2.1 Provinciale Structuurvisie Zuid-Holland (2010) en Compensatiebeginsel Natuur en Landschap Zuid-Holland (1997)

Op 2 juli 2010 zijn de Provinciale Structuurvisie, de Verordening Ruimte en de Uitvoeringsagenda vastgesteld door de Provinciale Staten van Zuid-Holland. In de 'Visie op Zuid-Holland' beschrijft de provincie haar doelstellingen en provinciale belangen. De nieuwe integrale Structuurvisie voor de ruimtelijke ordening vervangt de vier streekplannen en de

Nota Regels voor Ruimte (2005). De Structuurvisie vormt het beoordelingskader van Gedeputeerde Staten voor gemeentelijke ruimtelijke plannen.

De beleidsregel 'Compensatiebeginsel Natuur en Landschap Zuid-Holland (1997)' is in 2011 geactualiseerd. De herziening van de beleidsregel is in voorbereiding en zal in 2012 worden uitgewerkt en toegelicht in de herziene provinciale beleidsregel 'Compensatie Natuur, Recreatie en landschap Zuid-Holland' (2012).

In het nieuwe compensatiebeginsel is voor een aantal gebieden compensatie noodzakelijk bij het verlies van ecologische waarden. Dit zijn;

- de Ecologische Hoofdstructuur;
- de belangrijke weidevogelgebieden;
- de recreatiegebieden in de Zuidvleugel;
- de karakteristieke landschapselementen.

Biotopen voor Rode lijstsoorten worden niet meer genoemd in het compensatiebeginsel.

Het plangebied wordt in de Provinciale Structuurvisie Zuid-Holland deels aangeduid als 'Bedrijventerrein' en deels als 'Agrarisch Landschap'.

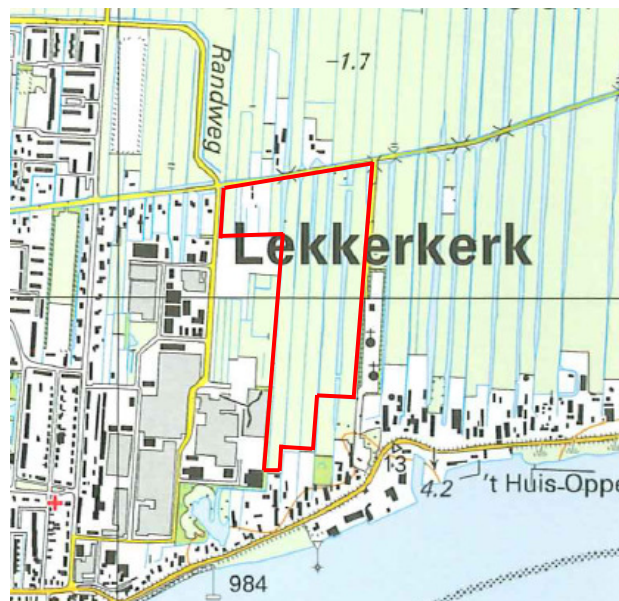
3 Locatiebeschrijving

3.1 Huidige situatie

Het plangebied ligt in de kilometervakken met de Amersfoortse coördinaten: 107-434 en 107-435.

Het plangebied bestaat uit vijf langgerekte veenweidepercelen met tussengelegen sloten. In de noordwest hoek van het gebied bevindt zich een woning met bijbehorende opstallen (Tiendweg Oost 1).

Het plangebied wordt begrensd door het bestaande bedrijventerrein Lekkerkerk-Oost in het westen, de Tiendweg Oost in het noorden, een begraafplaats en de laan vanaf de Tiendweg Oost daarnaartoe in het oosten en de Lekdijk met bebouwing aan de binnendijkse zijde in het zuiden.

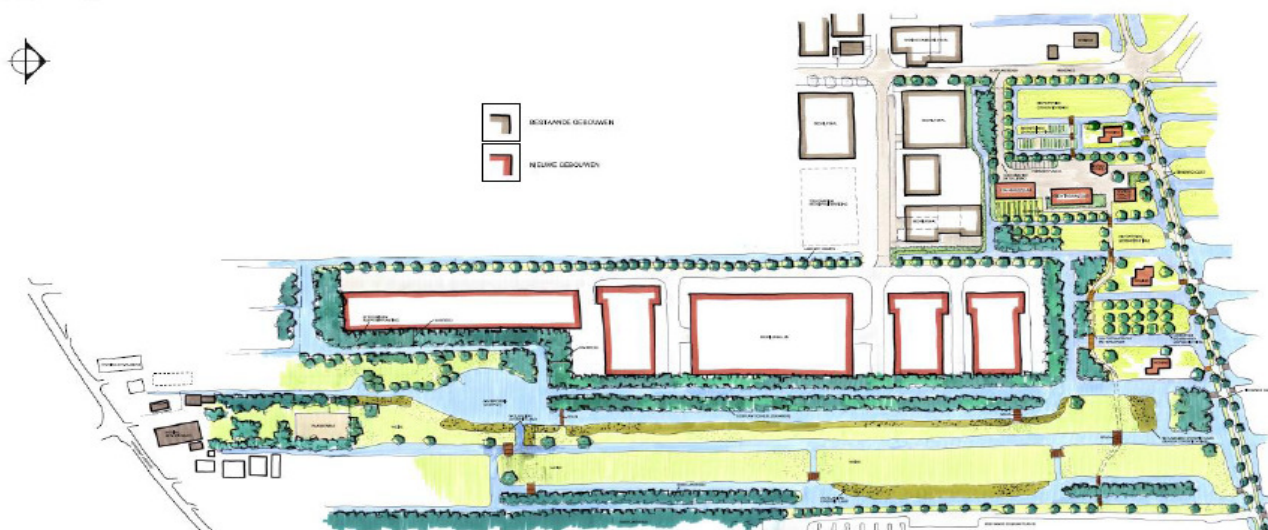
Figuur 2: Ligging plangebied

3.2 Plannen

In Lekkerkerk-Oost gaat een drietal nieuwe ontwikkelingen plaatsvinden;

1. uitbreiding van het bedrijventerrein Lekkerkerk-Oost;
2. inrichting van een groen- en watergebied ten oosten van de uitbreiding van het bedrijventerrein;
3. de herinrichting van het gebied ten zuiden van de Tiendweg Oost. Hierbij wordt gedacht aan een hoveniersbedrijf, enkele woningen, een zorginstelling voor dagbesteding van verstandelijk gehandicapten, een dierenweide en groen en water.

De bestaande bebouwing aan de Tiendweg Oost 1 zal daartoe afgebroken worden. De sloten tussen de drie westelijk gelegen percelen zullen worden gedempt. De twee oostelijk gelegen percelen zullen deels vergraven worden om vervangend water te creëren.

Figuur 3: Inrichtingsplan

4 Ecologisch onderzoek

4.1 Methode

Voordat begonnen is met het verkennend veldonderzoek, is een korte, grondige bureaustudie uitgevoerd, waarbij diverse internetsites, relevante artikelen en verspreidingskaarten (o.a. RAVON) zijn geraadpleegd, om te bepalen welke (streng) beschermde planten- en diersoorten in het plangebied zouden kunnen voorkomen. De bureaustudie dient ertoe een meer gerichte, effectieve en efficiënte veldinventarisatie te kunnen uitvoeren.

Op vrijdag 16 maart 2012 heeft een gekwalificeerd medewerker van Watersnip Advies een Flora- en fauna-inventarisatie gedaan in het plangebied. Tijdens deze inventarisatie is ook een visinventarisatie uitgevoerd. Hierbij is met een schepnet (RAVON, model Poldervis) vanaf de kant gevist, waarbij het net zover mogelijk in het water werd gebracht en daarna langs de bodem naar de kant werd getrokken. Bemonstering van de sloten heeft om de 10 tot 20m plaatsgevonden. Tevens is tijdens de inventarisatie op 16 maart een indicerend vooronderzoek uitgevoerd met betrekking tot vleermuizen. Hierbij is middels de checklist van het Vleermuisprotocol van de Gegevensautoriteit Natuur geïnventariseerd welke functies het plangebied ten aanzien van vleermuizen zou kunnen vervullen.

4.2 Flora

Rond de woning in het noordwesten van het plangebied bevindt zich een tuin met een gazon, een moestuin, enkele knotwilgen en elzen, een enkele Es en een Treurwilg. De vegetatie op de veenweidepercelen bestaat voor het grootste deel uit gras (voornamelijk Engels raaigras). Richting de slootkanten groeit veel Speenkruid. Er komen verschillende kruidachtige gewassen voor, zoals Ridderzuring, Grote brandnetel, Veldzuring, Paardenbloem, Vogelmuur, Kruipende boterbloem, Fluitenkruid en Kleine veldkers. De oevervegetatie is vanwege het huidige agrarische gebruik vrij soortenarm. Er wordt voornamelijk Liesgras en Rietgras aangetroffen met hier en daar een Wilgenroosje. De oostoever van het meest oostelijk gelegen perceel heeft halverwege een bredere zone (2-3m) met moerasvegetatie. Hier staat vooral Grote Lisdodde, Waterzuring, Grote kattenstaart, Pitrus en enkele pollen Gele lis.

Er zijn binnen het plangebied geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Er is binnen het plangebied ook geen geschikt biotoop aanwezig voor beschermde plantensoorten, die vaak specifieke eisen stellen aan hun leefomgeving. Beschermde plantensoorten worden daarom niet verwacht binnen het plangebied.

4.3 Fauna

4.3.1 Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn verschillende algemene vogelsoorten waargenomen op het terrein, zoals Knobbelzwaan, Wilde eend, Zwarte kraai en Kauw. Alle vogels zijn beschermd in het kader van de Flora- en faunawet. De nesten van alle vogels zijn tijdens het broedseizoen beschermd en mogen niet verontrust worden. Aangezien de inventarisatie heeft plaatsgevonden voor de start van het broedseizoen, zijn er tijdens het veldbezoek geen broedende vogels aangetroffen. In het water tussen de meest oostelijk gelegen percelen was wel een meerkoetennest in aanbouw. De bomen en struiken bij de bestaande woning in de

noordwest hoek van het plangebied kunnen in het broedseizoen broedgelegenheid bieden aan verschillende algemene vogelsoorten. Op de weidepercelen kunnen soorten als Wilde eend en Meerkoet broeden. Voor weidevogels zijn deze percelen ongeschikt, omdat ze ingeklemd liggen tussen het bestaande bedrijventerrein en de begraafplaats, waardoor er teveel verstoring plaatsvindt. De percelen ten noorden van de Tiendweg Oost en ten oosten van de begraafplaats vindt minder verstoring plaats. Hier werd tijdens het veldbezoek veel activiteit waargenomen van Scholekster, Kievit en Grutto.

Nesten van enkele vogelsoorten, zoals Gierzwaluw en verschillende uilensoorten, zijn jaarrond beschermd. Er zijn binnen het plangebied geen jaarrond beschermde nesten aangetroffen. De pannen van de bestaande woning liggen te strak voor huismussen en gierzwaluwen. In de knotwilgen zijn geen holtes aangetroffen waarin de Steenuil zou kunnen broeden. In de bestaande bebouwing zijn geen geschikte broedlocaties aangetroffen voor de Kerkuil. Ook voor andere vogels waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn, zijn geen geschikte locaties aangetroffen.

4.3.2 Vissen

Uit de bureaustudie blijkt dat de (streng) beschermde vissoorten Kleine modderkruiper (tabel 2 FF-wet) en Bittervoorn (tabel 3 FF-wet, Rode lijst status 'kwetsbaar') voorkomen in de omgeving van het plangebied. Tijdens de inventarisatie zijn de algemene vissoorten Driedoornige stekelbaars, Tiendoornige stekelbaars en Zeelt gevangen. Deze soorten zijn niet beschermd in het kader van de Flora- en faunawet. Tijdens de inventarisatie is ook de Kleine modderkruiper (tabel 2 FFwet) aangetroffen in het plangebied (Figuur 4). De watergangen staan met elkaar in verbinding. Er kan daarom aangenomen worden dat deze soort in meerdere watergangen verspreid over het gehele plangebied aanwezig is.

De Bittervoorn is tijdens de inventarisatie niet aangetroffen binnen het plangebied. De aanwezigheid van de soort wordt op basis van de biotoopkenmerken ook niet verwacht. Voor de voortplanting is de Bittervoorn afhankelijk van zoetwatermosselen. Er is binnen het plangebied slechts een enkele kleine zwanenmossel (< 5 cm) aangetroffen. Dit is onvoldoende voor de instandhouding van een populatie bittervoorns.

Figuur 4: Vangstlocatie Kleine modderkruiper (★)

4.3.3 Amfibieën

Tijdens de veldinventarisatie is de algemeen beschermde Gewone pad aangetroffen. Er kan aangenomen worden dat de algemeen beschermde Groene kikker, Bruine kikker en Kleine watersalamander (allen tabel 1 FF-wet) ook voorkomen binnen het plangebied.

Op basis van de geraadpleegde verspreidingskaarten worden binnen het plangebied geen andere (streng) beschermde amfibieën verwacht.

4.3.4 Zoogdieren

Tijdens de veldinventarisatie is de algemeen beschermde Haas (tabel 1 FF-wet) waargenomen. Ook zijn er aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van Mol (tabel 1 FF-wet), in de vorm van molshopen, en verschillende ratten (waaronder de Muskusrat) en

muizen, in de vorm van holen. Er is binnen het plangebied geen geschikt biotoop aangetroffen voor streng beschermde zoogdieren. Deze worden hier derhalve niet verwacht.

4.3.5 *Vleermuizen*

Hoewel vleermuizen zoogdieren zijn, worden deze vanwege hun afwijkende eigenschappen als afzonderlijke groep behandeld in deze rapportage. Alle vleermuizen die voorkomen in Nederland zijn strikt beschermd (tabel 3 FF-wet / Bijlage IV Habitatrichtlijn).

Uit de bureaustudie blijkt dat er verschillende streng beschermde vleermuissoorten voorkomen in de omgeving van het plangebied, zoals Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Laatvlieger. Mogelijk komen ook Meervleermuis en Watervleermuis voor in de omgeving van het plangebied. Vanwege de winterrustperiode van vleermuizen was het niet mogelijk om onderzoek te doen naar de daadwerkelijke aanwezigheid van vleermuizen binnen het plangebied. Er is daarom een indicierend vooronderzoek uitgevoerd met betrekking tot vleermuizen. Hierbij is middels de checklist van het Vleermuisprotocol van de Gegevensautoriteit Natuur geïnventariseerd welke functies het plangebied ten aanzien van vleermuizen zou kunnen vervullen.

De bestaande bebouwing in het noordwesten van het plangebied (Tiendweg Oost 1) kan mogelijk dienen als rust- en verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuissoorten. Geschikte plaatsen zijn bijvoorbeeld de daklijsten en achter de luiken van de woning. Binnen het plangebied bevinden zich geen geschikte bomen die dienst kunnen doen als kolonieboom voor boombewonende soorten. Ook bevinden zich binnen het plangebied geen doorgaande landschappelijke structuren die deel kunnen uitmaken van vlieg- of migratieroutes. De Paardenkastanjes langs de Tiendweg Oost en de laanbeplanting langs de weg naar de begraafplaats ten oosten van het plangebied kunnen mogelijk wel deel uitmaken van vliegroutes van vleermuizen. De veenweidepercelen hebben mogelijk een functie als foerageergebied. De watergangen binnen het plangebied bieden mogelijk foerageergebied aan de Meervleermuis en de Watervleermuis.

4.3.6 *Reptielen*

Tijdens de inventarisatie zijn geen beschermde reptielen aangetroffen. Op basis van de bureaustudie worden binnen het plangebied ook geen beschermde reptielen verwacht.

4.3.7 *Overige soorten*

Er zijn binnen het plangebied geen beschermde insecten, vlinders of andere ongewervelden aangetroffen. Uit de bureaustudie blijkt dat de streng beschermde libellensoort Groene glazenmaker (tabel 3 FF-wet / Bijlage IV Habitatrichtlijn / Rode Lijst status 'bedreigd') voorkomt in de omgeving van het plangebied. De Groene glazenmaker is voor de ei-afzet afhankelijk van krabbenscheervegetaties. Binnen het plangebied is geen Krabbenscheer aangetroffen. De Groene glazenmaker wordt daarom niet verwacht binnen het plangebied. Uit de bureaustudie blijkt verder dat de streng beschermde Platte schijfhoren (tabel 3 FF-wet / Bijlage IV Habitatrichtlijn / Rode Lijst status 'kwetsbaar') voorkomt in de omgeving van het plangebied. De Platte schijfhoren heeft een voorkeur voor helder, stilstaand of zwakstromend water met een rijke plantengroei. De soort komt vooral voor in laagveengebieden, met name in wateren met een veenbodem. Tijdens de inventarisatie is de Platte schijfhoren niet aangetroffen binnen het plangebied. De soort wordt binnen het plangebied ook niet verwacht, omdat de onderwatervegetatie onvoldoende ontwikkeld is.

Er zijn binnen het plangebied geen geschikte biotopen aangetroffen voor andere beschermde insecten, vlinders of andere ongewervelde soorten. Deze worden hier daarom niet verwacht.

5 Conclusies en aanbevelingen

In dit hoofdstuk volgt een opsomming van de conclusies en aanbevelingen. Daarnaast wordt er aangegeven of er bij het realiseren van de nieuwbouwplannen schade verwacht wordt aan de (streng) beschermde soorten binnen het plangebied.

5.1 Conclusies en aanbevelingen

- Het plangebied heeft geen directe relatie met beschermde gebieden (Natura 2000, beschermde natuurmonumenten, (P)EHS gebieden of ecologische verbindingzones).
- Het plangebied is niet geschikt als foerageergebied voor de doelsoorten van de nabij gelegen Natura2000-gebieden. Schade aan Natura2000-doelsoorten is derhalve niet aan de orde.
- Het plangebied grenst aan de noordzijde aan belangrijk provinciaal weidevogelgebied. Openheid van het landschap is van belang voor weidevogels, zodat predatoren op tijd kunnen worden opgemerkt en verjaagd (van der Vliet, van Dijk & Wassen, 2010). De voorgenomen plannen hebben geen invloed op de openheid van het gebied ten noorden van de Tiendweg Oost, omdat de geplande nieuwbouw en groenstrook aan het oog onttrokken worden door de reeds bestaande bebouwing aan de noordzijde van de Tiendweg Oost.
- Voor de algemeen beschermde soorten (Groene kikker, Bruine kikker, Gewone pad, Kleine watersalamander, Haas) geldt in geval van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting een vrijstelling van de Flora- en faunawet. Er hoeft voor deze soorten geen ontheffing aangevraagd te worden. Wel dient voor deze soorten de algemene zorgplicht in acht genomen te worden.
- Indien bomen en struiken verwijderd worden, dient dit bij voorkeur buiten het broedseizoen van vogels te gebeuren, zodat overtreding van de FF-wet wordt voorkomen. Het broedseizoen loopt globaal van 15 maart tot 15 juli. De FF-wet hanteert echter geen standaard periode voor het broedseizoen; van belang is of een nest bewoond is. Indien een bewoond nest wordt aangetroffen, mogen er geen werkzaamheden uitgevoerd worden die het nest verstoren. Vogelnesten die jaarrond beschermd worden door de FF-wet, zijn niet aangetroffen binnen het plangebied. *Voor aanvang van werkzaamheden tijdens het broedseizoen dient een terzake kundige een inspectie uit te voeren ten aanzien van eventuele broedende vogels.*
- Tijdens de visinventarisatie is de beschermde vissoort Kleine modderkruiper (tabel 2 FF-wet) gevangen. In geval van ruimtelijke inrichting geldt voor de Kleine modderkruiper een vrijstelling, onder voorwaarde dat er gehandeld wordt volgens een door het ministerie van EL&I (voorheen LNV) goedgekeurde gedragscode, zoals de 'Gedragscode Flora- en Faunawet voor waterschappen' van de Unie van Waterschappen. Door te werken volgens een goedgekeurde gedragscode wordt schade aan de gunstige staat van instandhouding van de soort voorkomen. Het werken volgens een gedragscode vereist een goede documentatie (als 'bewijslast'). Voor de werkzaamheden aan de sloten dient een ecologisch werkprotocol te worden

opgesteld. De werkzaamheden dienen onder toezicht van een terzake kundige te worden uitgevoerd. Voor werkzaamheden aan sloten is de periode september – oktober het meest geschikt.

- Uit de bureaustudie blijkt dat verschillende (streng beschermde) vleermuissoorten voorkomen rond het plangebied. De bestaande bebouwing kan mogelijk dienen als rust- en verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuissoorten. Er zijn geen geschikte bomen aangetroffen voor boombewonende soorten. Ook bevinden zich binnen het plangebied geen doorgaande landschappelijke structuren die deel kunnen uitmaken van vlieg- of migratieroutes. De beplanting langs de Tiendweg Oost en de weg naar de begraafplaats ten oosten van het plangebied kunnen mogelijk wel deel uitmaken van vliegroutes van vleermuizen. Door de voorgenomen plannen wordt deze beplanting niet aangetast. De mogelijke vliegroutes blijven dus intact. De veenweidepercelen en de watergangen binnen het plangebied hebben mogelijk een functie als foerageergebied.
- Voor het verkrijgen van juridische zekerheid ten aanzien van het voorkomen van vleermuizen zou in de periode april - oktober uitgebreid vleermuisonderzoek moeten plaatsvinden aan de hand van het Vleermuisprotocol van de Gegevensautoriteit Natuur. Bij het vleermuisonderzoek dient de nadruk te liggen op de aanwezigheid van rust- en verblijfplaatsen in de bestaande bebouwing. Indien verblijfplaatsen worden aangetroffen en deze door de sloop van de gebouwen zullen verdwijnen, treedt schade op aan de vleermuispopulatie(s). De mogelijke vliegroutes langs de Tiendweg Oost en de weg naar de begraafplaats zullen intact blijven. Foerageergebied is alleen beschermd indien het van groot belang is voor de functionaliteit van de verblijfplaatsen van de soorten, doordat er onvoldoende alternatieven aanwezig zijn. Dit is op deze locatie niet het geval. In de directe omgeving is voldoende alternatief foerageergebied aanwezig. In dit geval zal de afname van het foerageergebied geen nadelige gevolgen hebben voor de gunstige staat van instandhouding van de vleermuispopulatie(s).

5.2 Algemene Zorgplicht

Voor alle planten- en diersoorten geldt de algemene zorgplicht die is opgenomen in artikel 2 van de Flora- en faunawet. Deze bepaalt dat een ieder die weet dat zijn of haar handelen nadelige gevolgen voor flora en/of fauna kan hebben, verplicht is om maatregelen te nemen (voor zover redelijkerwijs kan worden gevraagd) die deze negatieve gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken.

In het kader van de zorgplicht wordt geadviseerd de oevers van de sloten op een natuurvriendelijke wijze in te richten.

6 Bronnen

Geraadpleegde literatuur

1. ANWB, *Topografische Atlas Zuid-Holland 1:25.000*, 2004.
2. Dienst landelijk gebied, *Handreiking Flora- en faunawet*, oktober 2006
3. Ministerie van Landbouw, natuurbeheer en voedselkwaliteit, *Rode Lijsten*, Den Haag, 2004
4. Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur 2012. *Vleermuisprotocol 2012*, 24 februari 2012.
5. Provincie Zuid-Holland, *Ecologische verbindingzones in Zuid-Holland, Aanwijzingen voor inrichting en beheer*, 1998.
6. van der Vliet, R.E., van Dijk, J. & Wassen, M.J., 2010. How different landscape elements limit the breeding habitat of meadow bird species. *Ardea* 98 (2): 203-209.

Geraadpleegde internetsites:

7. www.rijksoverheid.nl
8. www.ravon.nl
9. www.vleermuis.net
10. www.zuid-holland.nl
11. waarneming.nl

Watersnip Advies

Advies voor ecologie, landschap, water en recreatie

's-Gravenbroekseweg 154
2811 GK Reeuwijk
+ 31 (0)182-395460
www.watersnip.info
advies@watersnip.info

